

**Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на
Правилник на Фонд „Научни изследвания“**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 07.11.2024 г. - 09.12.2024 г. Неактивна

Номер на консултация: #10648-K

Област на политика: Архив - Наука и технологии

Тип консултация: Акт на Министерския съвет

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип носител: Национално

С настоящия проект на Постановление се предлага на Министерския съвет да приеме Правилник на Фонд „Научни изследвания“ за уреждане устройството и дейността на Фонда, създаване на конкретни и устойчиви правила и процедури за работата му с гарантирана прозрачност при взимането на решения.

Фонд „Научни изследвания“ е създаден с отменения Закон за насърчаване на научните изследвания, а организацията и дейността му са уредени в Правилник, издаден от министъра на образованието и науката по силата на отменения закон. В Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) бе планирана реформа „Изпълнение на обща политика за развитие на научните изследвания, иновациите и технологиите в полза на ускорено икономическо и обществено развитие на страната“. Във връзка с изпълнението на тази реформа и поетия ангажимент да бъде разработена и приета законодателна рамка, която да определи новата обща политика за развитие на научните изследвания, технологиите и иновациите в България, е разработен и приет нов Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите (ЗННИИ), обн., ДВ, бр. 39 от 1.05.2024 г.

Съгласно чл. 27 от ЗННИИ управлението и дейността на Фонд „Научни изследвания“ се осъществяват в съответствие с Правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката. Съгласно ЗННИИ Фондът е юридическо лице, чийто управител е второстепенен разпоредител по бюджета на Министерството на образованието и науката.

С проекта на акт се цели както създаване на условия за повишаване на научния капацитет чрез подкрепата на научната дейност и насърчаване на международното научно сътрудничество, така и уреждане на реда и условията за това. В проекта на Правилник са определени редът за провеждане на конкурсните процедури, организирани от Фонда, конкурсната документация, насоките и методиката за оценка за кандидатстване и изискванията към тях.

Фондът ще осъществява финансовото стимулиране на научните изследвания по начин, който да гарантира ефективност и прозрачност на разходването на публичните средства в съответствие с Националната програма за развитие, Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Рамковата програма за научни изследвания и иновации по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗННИИ, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ, С 414 от 28.10.2022 г.), Рамковите програми за научни изследвания и иновации на Европейския съюз, както и други европейски и международни инициативи, в които България участва. Финансирането от Фонда ще е насочено към проекти, програми и дейности за насърчаване и развитие на научните изследвания, на научноизследователската инфраструктура и кариерното развитие на българските учени в съответствие със стратегическите документи в областта на научните изследвания и иновациите на Република България и Европейския съюз. Фондът ще подпомага участието на научните организации и висшите училища в европейски и други международни програми, проекти и двустранни споразумения за научни изследвания, като ще финансира участието на българските научни колективи в тях и ще работи в координация с други организации, финансиращи научни изследвания и иновации.

Дейността на Фонда ще се осъществява въз основа на тригодишна оперативна програма, изготвена в съответствие с Рамковата програма за научни изследвания и иновации. Тя ще се разработва от управителя на Фонда и ще се приема от Изпълнителния съвет, а утвърждаването ѝ ще се извършва от министъра на образованието и науката след съгласуване с министъра на иновациите и растежа. Финансовата подкрепа от Фонда ще се осъществява въз основа на отделни конкурсни процедури, а също и без провеждане на конкурсна процедура по реда на чл. 34, ал. 2 от ЗННИИ.

Дейността на Фонд „Научни изследвания“ ще се отчита ежегодно до края на първото тримесечие пред министъра на образованието и науката, а публичността на дейността му ще се обезпечават чрез официалната му интернет страница.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Полезни връзки

Официална интернет страница на Министерство на образованието и науката - <https://www.mon.bg/>

Рубрика „Обществени консултации“ на интернет страницата на МОН - <https://www.mon.bg/dokumentatsiya/proekti-na-dokumenti/>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“ - вер. 1.0 | 07.11.2024](#)

[Доклад относно проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Правилник на Фонд „Научни изследвания“ - вер. 1.0 | 07.11.2024](#)

[Проект на Правилник на Фонд „Научни изследвания“ - вер. 1.0 | 07.11.2024](#)

[Предварителна частична оценка на въздействието - вер. 1.0 | 07.11.2024](#)

[Становище на дирекция "Модернизация на администрацията" - вер. 1.0 | 07.11.2024](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 27.05.2025](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Нели Косева (09.12.2024 15:12)

Допълнения към чл. 19 и чл. 23 от проекта на Правилник на ФНИ

Предложение за допълнение в чл. 19, ал. 2 относно изискване към управителя на ФНИ да е хабилитирано лице:

Чл. 19 (2) Управителят на Фонда трябва да бъде хабилитирано лице и да има опит в управление или мониторинг и контрол на проекти или програми в областта на научните изследвания или на научните организации или на висшите училища.

Предложение за промяна в чл. 23, ал. 1:

Чл. 23 (1) След изтичане на срока по чл. 21, ал. 1, т. 3 министърът на образованието и науката със заповед определя комисия, която организира и провежда конкурса. В комисията се включва изпълнителният съвет на Фонда и служители на Министерството на образованието и науката, включително такъв с юридическо образование.

Мотиви:

Чрез предложените промени се цели:

- Въвеждане на изискване за научен статут на Управителя на фонда, свързан със задълбочено познаване на научноизследователската дейност и научноизследователския сектор, а не само фокус върху условието за управленски опит в проекти и програми;
- Постигане на по-голяма прозрачност при вземането на управленски решения във Фонда чрез разширяване на правомощията на Изпълнителния съвет, а не само на конкерни лица посочени от неговия председател;

Предложението е подкрепено от Ръководството на БАН.

Автор: Росица Иванова (06.12.2024 13:10)

Раздел IV, Допускане, оценяване и класиране на проектите, Чл. 64 (2)

???????????? ?? ??????????:

Чл. 64 (2) Временната научно-експертна комисия определя **чрез жребий** оценителите за всяко едно проектно предложение от базата данни по чл. 7, ал.1, т.2. Броят оценители за един проект се определя в Насоките на конкурса. За всяко проектно предложение се определя и резервен оценител.

Мотиви: Определянето на оценители със специфична и обща компетенстност чрез жребий позволява избор на безпристрастни експерти, без да се влия негативно на качеството на оценяването. Оценките на тези учени са решаващи при класирането на проектните предложения и не трябва да бъде премахван сегашният избор на случаен принцип. Отговорностите на членовете на ВНЕК, които са изявени представители на научната общност и познават съответните научни направления, са свързани само с потвърждаване на компетенциите на оценителите и подбора им за оценка на проектните предложения на случаен принцип, без да се позволява пристрастност или намеса в независимата експертна оценка.

???????????????? ? ????????????? ? ????????? ? ? ????????? ????? ? ? ????????????????? ????????? ? ? ? ? ?
(???????????? ?16/06.12.2024 ?.)

Автор: Костадин Костадинов (03.12.2024 13:39)

За повишаване ефективността от инвестираните от ФНИ средства за научни изследвания

Имам следните допълнения и бележки за промяна на текстове в Правилника, както следва:

1. В чл. 5. Ал.1 е изпуснато най-главното за ФНИ

Напр. следния текст:

Фондът осигурява финансова подкрепа за осъществяване на научни изследвания в изпълнение на Стратегическите национални документи за наука и иновации, свързани с **приоритетите** на

- 1) Иновационната стратегия за интелигентна специализация и
- 2) Националната програма за развитие на научните изследвания

2. Насърчаването на научните изследвания по научни области не спомага за изпълнението на стратегическите национални програми за наука и иновации, тъй като с Проекта за Правилник се финансират научни изследвания основно за развитие на науката чрез „1. Създаване на нови научни знания“ (чл.5. ал.1) в определените в чл.5. ал.5 научни области.

За останалите 3 точки от чл.5 ал.1 не е предвидено нищо в Правилника за ФНИ.

Затова обявяването на научните конкурси трябва да бъде по проблемни тематични области с особено важно значение за обществото съгласно приоритетите на Стратегическите национални документи за наука и иновации, като напр.

- Изкуствен интелект (ИИ) за развитието на икономиката,
- интелигентни градове, вкл. интелигентен и неутрален дом, интелигентен градски транспорт и др. т.
- Персонализирана и теле медицина и редки болести, вкл. методи и средства за възстановяване;
- Нови микро и нано технологии
- Чисти технологии
- Автономни роботи и роботизирани технологии в селското стопанство
- Качество на живот и методи и средства за повишаване на работоспособността на човека;
- Спорт и здравословен начин на живот
- и др. подобни от значителен интерес за обществото и икономиката.

С други думи за всеки от приоритетите на ИСИС да се обявяват **тематични конкурси** , а не по научни области. По този начин и връзката с иновационния фонд ще стане по-лесна и ефективна защото резултатите от проведените научни изследвания ще

бъдат по-ясни и по-достъпни за възприемане от бизнеса.

В заключение **предлагаме алинея 5 на член 5 да отпадне.**

3. Оценката на финансираните от ФНИ проекти трябва да включва оценка по стратегията на екипа по проекта за подхода за осъществяване на цялата верига за създаване на стойност изразена с технологичните нива на готовност.

4. Формирането на проблемните тематични области трябва да е съществения елемент от Тригодишната научна програма на Фонда.

Автор: Елисавета Новакова (14.11.2024 13:38)

Две, три ... пет крачки напред

Чували ли сте за „self-taught experts“, „informal experts“, „amateur scientists“, „independent researchers“.

Чували ли сте, че изкуственият интелект прави грешки и информацията подлежи на проверка. Но кой и как се прави тази проверка?! А защо не и естественият интелект с научна титла да "грешни" или да реже под "грешен" ъгъл, в "грешна" пита, в "грешното" време, на "грешното" място, с "грешните" хора?!

Моля Фонд „Научни изследвания“ да бъде отворен според клаузи в правилника за създаване на среда за взъимодействие и съвместна работа с гореизброените експерти, научни изследователи и изучили се, както и за възможност за научна проверка на хипотези и трудове създадени от изкуствен интелект под диригентството на естествен интелект с или без научна титла.

Ако Фонд „Научни изследвания“ не се чувства готов, дорасъл или компетентен за гореизложеното, моля да създадете друг Фонд!

Автор: Иван Атанасов (09.11.2024 08:42)

чл. 19

чл. 19 (4) Управителят може да бъде освободен по преценка на министъра на образованието и науката преди изтичане срока на договора по ал. 1, както и при настъпване на някое от условията на чл. 13, ал. 1.

Цели се назначаване на лице, което да борави с бюджетни средства или т.нар. "политическо назначение" и всеки министър да има право да го сменя по негова преценка или "да си назначи негов човек" без да се налага да посочва мотиви за тази своя преценка.

Автор: Иван Атанасов (09.11.2024 08:35)

по чл.106

Предвидени са административно наказателни разпоредби само за оценителите. Не трябва ли същата да носят и всички, които декларират обстоятелства по реда на този правилник, вкл. и членовете на временни и постоянни научно-експертни комисии, ръководители на научни колективи и други. При административно наказателни разпоредби трябва да има и определена санкция - глоба или имуществена санкция, която за да има възпиращ ефект трябва да бъде в размер, който надхвърля получаваното възнаграждение на конкретното лице - декларатор.

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 15:03)

капацитет или потенциал или талант

"Чл. 5. (1) Фондът осигурява финансова подкрепа за осъществяването на научни изследвания на световно ниво и развитие на научен **капацитет** в Република България,"

...

Капацитет или потенциал или талант имате тук предвид?! Моля да конкретизирате...

Вие искате да "инвестирате" в изследователи, допринасящи за създаване на нови знания и иновации, и тяхното личностно развитие ИЛИ в създаването на самите нови знания и иновации. Моля проверете дали няма разминаване в целеполагането на "Фондът" и на кандидатстващите за финансиране изследователи!

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:49)

Чл. 61. (1) капацитет

б. капацитет на научния колектив, на ръководителя на проекта и на научната организация за изпълнение на планираните научни изследвания

Моля да поясните какво разбирате под капацитет - време, и или финансови ресурси, и или достъп до материални ресурси и апаратура, и или научни познания и опит, и или

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:44)

Интердисциплинарни проекти

Чл. 60.

"2) При интердисциплинарни проекти предложението се разглежда от временната научно-експертна комисия по основната научна област **или** тематично направление на

проекта, заявена в проектното предложение."

Тук думата ИЛИ да се замени с И. В комисията трябва да влизат както членове от основната научна област, така и от тематичното направление или дори тематичните направления на проекта. Не случайно проектите се наричат интердисциплинарни и би трябвало да се изрази становище и оценка на отражението на проекта в съответното тематично направление.

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:36)

Раздел IV Проектни предложения

Подобно като при проектите по програма Еразъм да се прави проверка за плагиатство, използване на изкуствен интелект при разработката на проекта, итн

Моля да въведете правила за отказ на финансиране на проекти, които са подобни на стари или чужди проекти или са взимствани/изкопирани от колеги. Може да се въведе праг на иновативност и или новаторство, за да се избегне финансирането и представянето на леко модифицирани или "раздути" проекти с цел касиране на пари за дейности, финансирани вече по други пера и канали.

Дейностите по проектите да се класифицират на задължителни, желателни, "каприз". В зависимост от дефинираната целева група едни дейности може в един случай да се представят като желателни, а в друг - като задължителни. Дейности "каприз" и в стил "nice to have" са например ненужното раздуване на проекта с цел да бъде включен И едиков си учен ИЛИ в сферата на поддържането на социалните контакти, но на чужда сметка, и нямат директно научно измерение, ИЛИ ...

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:18)

Чл. 64. (5)

(5) Проектни предложения по конкурси с максимална сума за финансиране на проект, по-малка от 30 хил. лв., могат да се оценяват от един **НЕЗАВИСИМ** оценител.

Моля да добавите независим!

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:14)

Чл. 62. (2)

(2) Един независим оценител може да оценява не повече от пет проектни предложения в рамките на един конкурс **И ...**

Моля да добавите и бройка за година, например не повече от десет проектни предложения в рамките на една година.

Така ще могат повече хора да се включат в оценяването и ще се научат да оценяват проекти, тоест няма да оценяват все едни и същи лица.

Автор: Елисавета Новакова (08.11.2024 14:00)

Регистъра на академичния състав в Република България

В Чл. 54. (1) се споменава за съществуващ Регистър на академичния състав в Република България.

Моля в този регистър да се добавят още няколко графи и да се опише един особен признак на академичния състав на страната НИ - първа, втора, трета генерация учен. Моля да описвате и актуализирате семейни научни връзки между регистрираните в регистъра. Може да взимате методологията на немската статистическата агенция за категоризиране на мигрантите, като по аналог вземете предвид нивото на научен "контекст" и предаване на научно потекло по наследство.

Горното да се взема в предвид при определяне на конфликт на интереси и разпределянето на столчета според правилника в съставите и при оценката на проектите.

.....

An **ancestor**, also known as a **forefather**, **fore-elder**, or a **forebear**,^[1] is a [parent](#) or ([recursively](#)) the parent of an [antecedent](#) (i.e., a [grandparent](#), [great-grandparent](#), great-great-grandparent and so forth). *Ancestor* is "any person from whom one is descended. In law, the person from whom an [estate](#) has been [inherited](#)."

Migrationshintergrund ist ein uneinheitlich definiertes [soziodemographisches Merkmal](#), das Personen beschreibt, die selbst oder deren [Vorfahren](#) aus einem [Staat](#) in einen anderen [eingewandert](#) sind oder deren Vorfahren nicht die [Staatsangehörigkeit](#) des Ziellandes besessen haben.

Автор: Елисавета Новакова (07.11.2024 17:26)

Целеполагане

"? ??????? ?? ?? ???? ????? ?????????? ?? ??????? ?? ?????????? ?? ??????? ??????????
???? ?????????? ?? ????????? ????????? ? ?????????????? ?? ?????????????????? ???????
?????????????????...."

От горното става ясно, че се опитвате да създадете условия за повишаване на научния капацитет. Как искате да го постигнете - чрез подкрепа на научната дейности и или чрез насърчаване на международното сътрудничество?!

Целевата група тук са единствено и само хора са С научна степен (знаем кой как и кога има честта да стане част от тази общност и каква степен на стринка-вуйчо-зет-тъща-шуробаджинащина цари в тези среди).

Предполага се, че тези хора вече работят в някой научен институт и им се заплаща на пълен работен ден да развиват научна дейност за този институт. Вие искате те да работят допълнително по проект, като ИЛИ представят вече заплатена дейност и я фактурират за втори или n-ти път ИЛИ лишават своя пръв работодател от научно-изследователски труд с цел да го представят под друго име за повече пари или пред други хора.

Тук трябва да си изчистите двойното и тройно финансиране на един и същи труд и да съблюдавате за работното време да не надвишава никакви рамки. При нужда, научният сътрудник да пуска неплатен отпуск или да преминава на половин работен ден, за да може да си позволи да повиши научния СИ капацитет. Може би всички дейни научни сътрудници е добре да минат на половин работна заплата, както и да обявяват АКО използват ресурси от главния си работодател до пенсия за цели повишаващи капацитета ИЛИ да си вземат 3 или 6 месеца неплатен отпуск или дори години.

.....

чл 12 (3)

б б. лица, причинили виновно имуществени и **ИЛИ репутационни** вреди на Фонда;

История

Начало на обществената консултация - 07.11.2024

Приключване на консултацията - 09.12.2024

Справка за получените предложения - 27.05.2025

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
